

EES-STOFNANIR

SAMEIGINLEGA EES-NEFNDIN

REGLUGERÐ EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS (EB) nr. 1370/2007

2010/EES/64/01

frá 23. október 2007

um almenna farþegaflutninga á járnbrautum og á vegum og um niðurfellingu á reglugerðum ráðsins (EBE) nr. 1191/69 og (EBE) nr. 1107/70 (*)

EVROPUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS
Hafa,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 71. gr. og 89. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar,

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndar Evrópubandalaganna ⁽¹⁾,

með hliðsjón af álitum svæðanefndarinnar ⁽²⁾,

í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 251. gr. sáttmálans ⁽³⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Í 16. gr. sáttmálans er staðfest sú þýðing sem þjónusta, sem hefur almenna efnahagslega þýðingu, hefur að því er varðar sameiginleg gildi Evrópusambandsins.
- 2) Í 2. mgr. 86. gr. sáttmálans er mælt fyrir um að fyrirtæki, sem hefur verið falið að veita þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu, hlítu reglum sáttmálans, sér í lagi samkeppnisreglum, að því marki að beiting slíkra reglna hindri ekki, að lögum eða í reynd, að þau geti sinnt þeim sérstöku verkefnum sem þeim eru falin.

3) Ákvæði 73. grein sáttmálans teljast vera sérlæg (lex specialis) að því er varðar 2. mgr. 86 gr. Í henni eru settar reglur sem gilda um bætur fyrir skyldur um opinbera þjónustu í flutningum á landi og skipgengum vatnaleiðum.

4) Meginmarkmiðin í hvítbók framkvæmdastjórnarinnar frá 12. september 2001 „Stefna Evrópu í flutningamálum fram til 2010: tími ákvarðanatöku“ eru að tryggja öruggi, skilvirkni og mikil gæði í farþegaflutningum með eftirlitsskyldri samkeppni, ásamt því að tryggja gagnsæi og afköst í almennum farþegaflutningum, með hliðsjón af félagslegum, umhverfislegum og svæðisbundnum þróunarþáttum, eða til að bjóða sérstök gjaldskrárskilyrði fyrir tiltekna flokka farþega, t.d. lífeyrisþega, og koma í veg fyrir misræmi milli flutningafyrirtækja í mismunandi aðildarríkjum sem kann að valda umtalsverðri röskun á samkeppni.

5) Margs konar þjónustu í farþegaflutningum á landi og skipgengnum vatnaleiðum, sem er nauðsynleg vegna almennrar, efnahagslegrar þýðingar hennar er eins og stendur ekki hægt að reka á viðskiptagrundvelli. Lögbær yfirvöld í aðildarríkjunum verða að geta gripið til aðgerða til að tryggja að hægt sé að veita slíka þjónustu. Aðferðirnar sem þau geta notað til að tryggja að almenn farþegaflutningaþjónusta sé veitt eru m. a. eftirfarandi: að veita rekstraraðilum almannaþjónustu einkarétt, veita rekstraraðilum almannaþjónustu fébætur og skilgreina almennar reglur um starfrækslu almenningssamgangna sem gilda um alla rekstraraðila. Ef aðildarríki, í samræmi við þessa reglugerð, velja að undanskilja tiltekna, almennar reglur frá gildissviði hennar gildir almenna fyrirkomulagið um ríkisaðstoð.

(*) Þessi EB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 315, 3.12.2007, bls. 1. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegru EES-nefndarinnar nr. 85/2008 frá 4. júlí 2008 um breytingu á XIII. viðauka (Flutningastarfsemi) við EES-samninginn, sjá EES-viðbætur við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins nr. 64, 23.10.2008, bls. 13.

⁽¹⁾ Stjtið. ESB C 195, 18.8.2006, bls. 20.

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 192, 16.8.2006, bls. 1.

⁽³⁾ Álit Evrópuþingsins frá 14. nóvember 2001 (Stjtið. EB C 140 E, 13.6.2002, bls. 262), sameiginleg afstaða ráðsins frá 11. desember 2006 (Stjtið. ESB C 70 E, 27.3.2007, bls. 1) og afstaða Evrópuþingsins frá 10. maí 2007. Ákvörðun ráðsins frá 18. september 2007.

- 6) Mörg aðildarríki hafa samþykkt löggjöf þar sem kveðið er á um veitingu einkaréttar og samninga um opinbera þjónustu á a.m.k. hluta af markaðnum fyrir almenningssamgöngur, á grundvelli gagnsærra og sanngjarnra úthlutunaraðferða sem byggjast á samkeppni. Þar af leiðir að viðskipti milli aðildarríkjanna hafa þróast umtalsvert og fjölmargir rekstraraðilar opinberrar þjónustu veita nú almenna farþegaflutningaþjónustu í fleiri en einu aðildarríki. Hins vegar hefur þróun landslögjafar leitt til misræmis í þeirri málsmeðferð sem beitt er og skapað réttaróvissu að því er varðar réttindi rekstraraðila opinberrar þjónustu og skyldur lögbærra yfirvalda. Reglugerð ráðsins (EBE) nr. 1191/69 frá 26. júní 1969 um aðgerðir aðildarríkjanna vegna skyldna sem felast í hugtakinu opinber þjónusta í flutningum á járnbrautum, vegum og skipgengum vatnaleiðum⁽¹⁾ tekur ekki til þess hvernig samningur um opinbera þjónustu eigi að vera gerðir í Bandalaginu og einkum við hvaða aðstæður þeir skuli fara í samkeppnisútbóð. Því skal uppfæra lagaramma Bandalagsins.
- 7) Rannsóknir sem gerðar hafa verið og reynsla aðildarríkja þar sem samkeppni í almenningssamgöngum hefur verið til staðar í nokkur ár sýna að með viðeigandi verndarráðstöfunum, leiðir tilkoma eftirlitsskyldrar samkeppni milli rekstraraðila til meira aðlaðandi og nýstárlegri þjónustu með minni tilkostnaði og er ekki líkleg til að hindra framkvæmd tiltekinna verkefna sem lögð eru á rekstraraðila í opinberri þjónustu. Þessi nálgun nýtur stuðnings leiðtoga ráðsins samkvæmt Lissabon-áætluninni frá 28. mars 2000 þar sem framkvæmdastjórnin, ráðið og aðildarríkin voru hvött til þess að „auka frelsi hið fyrsta á sviðum eins og ... samgöngum“ í samræmi við valdsvið hvers um sig.
- 8) Markaðir fyrir farþegaflutninga þar sem reglur hafa verið afnumdar og þar sem enginn einkaréttur er til staðar skulu halda eiginleikum sínum og starfsháttum að svo miklu leyti sem þeir samrýmast kröfum sáttmálans.
- 9) Til að unnt sé að skipuleggja almenna farþegaflutningaþjónustu með þeim hætti að hún þjóni sem best þörfum almennings, skal öllum lögbærum yfirvöldum vera frjálst að velja rekstraraðila opinberrar þjónustu, með tilliti til hagsmuna lítilla og meðalstórra fyrirtækja, samkvæmt skilyrðum sem mælt er fyrir um í þessari reglugerð. Til að tryggja að meginreglum um gagnsæi, jafna meðferð samkeppnisaðila og meðalhóf sé beitt við veitingu bóta eða einkaréttar, er nauðsynlegt að í samningi um opinbera þjónustu á milli lögbærs yfirvalds og valins rekstraraðila opinberrar þjónustu sé skilgreint hvers eðlis skyldur um opinbera þjónustu og umsamin þóknun séu. Framsetning og heiti samningsins
- geta verið mismunandi í samræmi við réttarkerfi aðildarríkjanna.
- 10) Andstætt reglugerð (EBE) nr. 1191/69, en gildissvið hennar nær yfir almenna farþegaflutninga á skipgengum vatnaleiðum, er ekki talið ráðlegt að þessi reglugerð taki til gerðar samninga um opinbera þjónustu í þeim tiltekna geira. Skipulag almennra farþegaflutninga á skipgengum vatnaleiðum og, svo fremi að þeir falli ekki undir tiltekin lög Bandalagsins, á hafsvæðum innan landhelgi aðildarríkjanna, skal því fylgja almennum meginreglum sáttmálans nema aðildarríkin kjósi að beita þessari reglugerð í þessum tilteknu geirum. Ákvæði reglugerðarinnar hindra ekki samþættingu þjónustu á skipgengum vatnaleiðum og á hafsvæðum innan landhelgi aðildarríkjanna, við stærra kerfi almennra farþegaflutninga í þéttbýli, úthverfum eða svæðisbundnum kerfum.
- 11) Andstætt reglugerð (EBE) nr. 1191/69, en gildissvið hennar nær yfir vöruflutningaþjónustu, er ekki talið ráðlegt að þessi reglugerð taki til gerðar samninga um opinbera þjónustu í þeim tiltekna geira. Þremur árum eftir gildistöku þessarar reglugerðar skal skipulag vöruflutningaþjónustu því látið fylgja almennum meginreglum sáttmálans.
- 12) Það skiptir litlu máli út frá lögum Bandalagsins hvort almenn farþegaflutningaþjónusta er rekin af opinberum fyrirtækjum eða einkafyrirtækjum. Þessi reglugerð er byggð á meginreglunni um hlutleysi að því er varðar tilhögun eignarréttar sem um getur í 295. gr. sáttmálans, um frelsi aðildarríkja til að skilgreina þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu sem um getur í 16. gr. og um dreifræði og meðalhóf sem um getur í 5. gr. sáttmálans.
- 13) Sumar tegundir þjónustu, sem oft tengjast tilteknum grunnvirkjum, eru aðallega starfræktar vegna sögulegs gildis eða ferðamennsku. Þar sem markmið þessa rekstrar er augljóslega annað en að veita almenna farþegaflutningaþjónustu er ekki þörf á að þeir falli undir gildissvið reglanna og málsmeðferðarinnar sem gilda um kröfur um opinbera þjónustu.
- 14) Þegar lögbært yfirvald ber ábyrgð á skipulagi almenningssamgöngukerfisins, að frátöldum rekstri sjálftrar flutningaþjónustunnar, getur það náð yfir starfsemi og skyldur á mjög fjölbreytilegum sviðum sem lögbærum yfirvöldum skal vera frjálst að rækja sjálf eða fela í hendur þriðja aðila, að hluta eða í heild.

(¹) Stjótið. EB L 156, 28.6.1969, bls. 1. Reglugerðinni var síðast breytt með reglugerð (EBE) nr. 1893/91 (Stjótið. EB L 169, 29.6.1991, bls. 1).

- 15) Samningar sem hafa langan gildistíma geta leitt til hindrana að markaðsaðgangi í lengri tíma en nauðsynlegt er og minnkað þannig ávinning af samkeppnisþrýstingi. Í því skyni að draga eins og framast er kostur úr röskun á samkeppni jafnframt því að vernda gæði þjónustu skal takmarka lengd samninga um opinbera þjónustu. Framlenging slíkra samninga skal vera með fyrirvara um jákvæða staðfestingu notenda. Í þessu samhengi er nauðsynlegt að kveða á um að samningar um opinbera þjónustu séu að hámarki framlengdir um helming upphaflegs gildistíma þegar rekstraraðili opinberu þjónustunnar þarf að fjárfesta í eignum með óvenjulegan afskriftatíma og ef um er að ræða ystu svæði eins og þau eru tilgreind í 299. gr. sáttmálans, vegna sérstakra einkenna og takmarkana þeirra. Að auki, ef rekstraraðili opinberrar þjónustu ræðst í fjárfestingar í grunnvirkjum eða járnbrautarvögnum og ökutækjum sem heyra til undantekninga í þeim skilningi að þær varða háar fjárhæðir og, að því tilskildu að samningurinn sé gerður eftir sanngjarnt samkeppnisútbóð, skal enn lengri framlenging vera möguleg.
- 16) Þegar gerð samnings um opinbera þjónustu getur leitt til þess að skipt verði um rekstraraðila opinberrar þjónustu skulu lögbær yfirvöld eiga þess kost að biðja valinn rekstraraðila opinberrar þjónustu að beita ákvæðum tilskipunar ráðsins 2001/23/EB frá 12. mars 2001 um samræmingu á lögum aðildarríkjanna um vernd launamanna við aðilaskipti að fyrirtækjum, atvinnurekstri eða hluta fyrirtækja eða atvinnurekstrar⁽¹⁾. Þessi tilskipun kemur ekki í veg fyrir að aðildarríki standi vörð um önnur réttindi launamanna við aðilaskipti en þau sem falla undir tilskipun 2001/23/EB og taka þannig tillit til, ef við á, félagslegra viðmiðana sem fastsettar eru í landslögum, reglugerðum eða stjórnsýslufyrirmælum eða kjarasamningum eða samningum sem gerðir eru á milli aðila vinnumarkaðarins.
- 17) Samkvæmt dreifræðisreglunni er lögbærum yfirvöldum frjálst að fastsetja félagslegar viðmiðanir og viðmiðanir er varða gæði í því skyni að viðhalda og bæta gæðastaðla fyrir skyldur um opinbera þjónustu, t.d. með tilliti til lágmarks vinnuskilyrða, réttinda farþega, þarfa einstaklinga með skerta hreyfingu, umhverfisverndar, öryggis farþega og launamanna auk skuldbindinga í kjarasamningum og annarra reglna og samninga varðandi vinnustaði og félagslega vernd þar sem þjónustan er veitt. Í því skyni að tryggja gagnsæ og sambærileg samkeppnisuskilyrði milli rekstraraðila og afstýra hættunni á félagslegum undirboðum, skal lögbærum yfirvöldum frjálst að setja fram sértæka, félagslega staðla og sértæka staðla um gæði þjónustu.
- 18) Með fyrirvara um viðkomandi ákvæði í landslögum geta öll staðaryfirvöld, eða ef þeim er ekki til að dreifa, landsyfirvöld, valið að veita sína eigin almennu farþegaflutningaþjónustu á svæðinu sem þau stjórna eða falið innri rekstraraðila að sjá um hana án samkeppnisútbóðs. Hins vegar þarf strangt eftirlit með þessum valkosti þegar yfirvöld veita þjónustuna sjálf til að tryggja jöfn samkeppnisskilyrði. Lögbært yfirvald eða hópur yfirvalda sem veita samþætta, almenna farþegaflutningaþjónustu, sameiginlega eða á vegum aðila sinna, skulu beita tilskildu eftirliti. Að auki skal lögbæru yfirvaldi, sem veitir eigin flutningaþjónustu, eða innri rekstraraðila, bannað að taka þátt í samkeppnisútbóðum utan yfirráðasvæðis þess yfirvalds. Yfirvaldi sem hefur eftirlit með innri rekstraraðilanum skal einnig vera heimilt að banna þessum rekstraraðila að taka þátt í samkeppnisútbóðum sem skipulögð eru á yfirráðasvæði þess. Takmarkanir á starfsemi innri rekstraraðila hindra ekki möguleikann á því að semja beint um opinbera þjónustu þegar um er að ræða flutninga á járnbrautum að undanskildum öðrum flutningum á teinum eins og með neðanjarðarlestum og sporvögnum. Enn fremur koma beinir samningar um opinbera þjónustu á þungum járnbrautum ekki í veg fyrir möguleikann á því að lögbært yfirvald geri samninga um opinbera þjónustu við innri rekstraraðila sem varða almenna farþegaflutningaþjónustu með öðrum flutningum á teinum eins og með neðanjarðarlestum og sporvögnum.
- 19) Undirverktaka getur stuðlað að því að gera almenna farþegaflutninga skilvirkari og gerir öðrum fyrirtækjum en rekstraraðila opinberrar þjónustu sem fékk samninginn um opinbera þjónustu kleift að taka þátt. Hins vegar, í því skyni að nýta almannafé sem best, skulu lögbær yfirvöld geta ákvarðað fyrirkomulag undirverktakastarfsemi í almennri farþegaflutningaþjónustu, einkum ef um er að ræða þjónustu sem veitt er af innri rekstraraðila. Enn fremur skal ekki hindra undirverktaka í því að taka þátt í samkeppnisútbóðum á yfirráðasvæði neins lögbærs yfirvalds. Val lögbærs yfirvalds eða innri rekstraraðila hans á undirverktaka þarf að fara fram í samræmi við lög Bandalagsins.
- 20) Ef opinbert yfirvald velur að fela þjónustu sem nær til almannahagsmuna í hendur þriðja aðila verður það að velja rekstraraðila opinberu þjónustunnar í samræmi við lög Bandalagsins um opinbera samninga og sérleyfi, eins og þau eru sett fram í 43. til 49. gr. sáttmálans, og við meginreglur um gagnsæi og jafna meðferð. Ákvæði þessarar reglugerðar eru einkum sett með fyrirvara um skuldbindingar sem gilda um opinber yfirvöld með skírskotun til tilskipanana um gerð opinberra samninga, þar sem samningar um opinbera þjónustu falla undir gildissvið þeirra.

(¹) Stjórnartíð. EB L 82, 22.3.2001, bls. 16.

- 21) Tryggja skal fullnægjandi lögverndun, ekki aðeins vegna samninga sem falla undir gildissvið tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/17/EB frá 31. mars 2004 um samræmingu reglna um innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og pósthjónustu⁽¹⁾ og tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/18/EB frá 31. mars 2004 um samræmingu reglna um útboð og gerð opinberra verksamninga, vörusamninga og þjónustusamninga⁽²⁾ heldur einnig annarrá samninga sem gerðir eru samkvæmt þessari reglugerð. Þörf er á skilvirkum reglum um meðferð kæru og skulu þær vera sambærilegar, eftir því sem við á, við viðkomandi reglur sem settar eru fram í tilskipun ráðsins 89/665/EBE frá 21. desember 1989 um samræmingu laga og stjórnslufyrirmæla aðildarríkjanna á reglum um meðferð kæru vegna útboðs og gerðar opinberra vörukaupa- og verksamninga⁽³⁾ og tilskipun ráðsins 92/13/EBE frá 25. febrúar 1992 um samræmingu laga og stjórnslufyrirmæla um beitingu á reglum Bandalagsins um innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og fjarskipti⁽⁴⁾.
- 22) Sum útboð krefjast þess að lögbært yfirvald skilgreini og lýsi flóknum kerfum. Þessi yfirvöld skulu því hafa vald til þess, þegar samningar eru gerðir í slíkum tilvikum, að semja um einstök atriði við suma eða alla væntanlega rekstraraðila opinberrar þjónustu eftir að tilboð hafa verið lögð fram.
- 23) Útboð vegna samninga um opinbera þjónustu skal ekki vera skyldubundið þegar samningurinn felur í sér hóflegar fjárhæðir eða vegalengdir. Í þessu tilliti skal lögbærum yfirvöldum vera kleift að taka tillit til sérstakra hagsmuna lítilla og meðalstórra fyrirtækja þegar um hærri fjárhæðir eða vegalengdir er að ræða. Lögbærum yfirvöldum skal ekki heimilt að skipta upp samningum eða leiddarkerfum til þess að komast hjá útboðum.
- 24) Þegar hætta er á röskun á þjónustustarfsemi skal lögbært yfirvald hafa vald til þess að innleiða neyðarráðstafanir til skamms tíma þar til gerður hefur verið nýr samningur um opinbera þjónustu sem er í samræmi við öll skilyrði fyrir því að gera samning sem mælt er fyrir um í þessari reglugerð.
- 25) Almennir farþegaflutningar á járnbrautum vekja upp sértækar spurningar um fjárfestingarbyrði og kostnað við grunnvirki. Í mars 2004 lagði framkvæmdastjórnin fram tillögu um breytingar á tilskipun ráðsins 91/440/EBE frá 29. júlí 1991 um þróun járnbrauta innan Bandalagsins⁽⁵⁾ í því skyni að tryggja aðgang allra járnbrautarfyrirtækja innan Bandalagsins að grunnvirki allra aðildarríkja með það að markmiði að stunda farþegaflutninga milli landa. Markmið þessarar reglugerðar er að setja lagaramma um bætur og/eða einkarétt vegna samninga um opinbera þjónustu en ekki frekari opnun á markaði með flutningaþjónustu á járnbrautum.
- 26) Ef um er að ræða opinbera þjónustu gerir þessi reglugerð hverju lögbæru yfirvaldi kleift, í tengslum við samning um opinbera þjónustu, að velja sér rekstraraðila fyrir almenna farþegaflutningaþjónustu. Með tilliti til þess að aðildarríkin skipuleggja yfirráðsvæði sín á mismunandi hátt má í þessu tilliti réttlæta það að lögbært yfirvald hafi heimild til að semja beint um opinbera þjónustu á sviði flutninga með járnbrautum.
- 27) Bætur sem lögbært yfirvald veitir til að standa straum af kostnaði sem stofnað er til þegar skyldur um opinbera þjónustu eru rættar skulu reiknaðar með aðferð sem kemur í veg fyrir ofgreiddar bætur. Hafi lögbært yfirvald í hyggju að gera samning um opinbera þjónustu án þess að setja hann í samkeppnisútboð skal það einnig virða ítarlegar reglur sem tryggja það að fjárhæð bóta sé viðeigandi og endurspegli ósk um skilvirkni og gæði þjónustu.
- 28) Með því að taka viðeigandi tillit til áhrifanna af því að uppfylla skyldur um opinbera þjónustu á eftirspurn eftir almennri farþegaflutningaþjónustu í útreikningunum sem settir eru fram í viðaukanum getur lögbært yfirvald og rekstraraðili opinberrar þjónustu sannað að komist hafi verið hjá því að ofgreiða bætur.
- 29) Með tilliti til samninga um opinbera þjónustu, að undanskildum neyðarráðstöfunum og samningum sem varða hóflegar vegalengdir, skal lögbært yfirvald gera nauðsynlegar ráðstafanir til að auglýsa, í það minnsta einu ári fyrirfram, að það hyggist gera slíkan samning í því skyni að gera væntanlegum rekstraraðilum opinberrar þjónustu kleift að bregðast við.
- 30) Aukið gagnsæi skal ríkja að því er varðar samninga um opinbera þjónustu sem gerðir eru beint.

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 134, 30.4.2004, bls. 1. Tilskipuninni var síðast breytt með tilskipun ráðsins 2006/97/EB (Stjtið. ESB L 363, 20.12.2006, bls. 107).

⁽²⁾ Stjtið. ESB L 134, 30.4.2004, bls. 114. Tilskipuninni var síðast breytt með tilskipun ráðsins 2006/97/EB.

⁽³⁾ Stjtið. EB L 395, 30.12.1989, bls. 33. Tilskipuninni var breytt með tilskipun 92/50/EBE (Stjtið. EB L 209, 24.7.1992, bls. 1).

⁽⁴⁾ Stjtið. EB L 76, 23.3.1992, bls. 14. Tilskipuninni var síðast breytt með tilskipun 2006/97/EB.

⁽⁵⁾ Stjtið. EB L 237, 24.8.1991, bls. 25. Tilskipuninni var síðast breytt með tilskipun 2006/103/EB (Stjtið. ESB L 363, 20.12.2006, bls. 344).

- 31) Þar sem lögbær yfirvöld og rekstraraðilar opinberrar þjónustu þurfa tíma til að aðlagast ákvæðum þessarar reglugerðar skal kveða á um bráðabirgðafyrirkomulag. Með það í huga að gera samninga í áföngum um opinbera þjónustu í samræmi við þessa reglugerð skulu aðildarríkin skila framkvæmdastjórninni framvinduskýrslu innan sex mánaða frá fyrsta helmingi aðlögunartímabilsins. Framkvæmdastjórnin getur lagt til viðeigandi ráðstafanir á grundvelli þessara skýrslna.
- 32) Meðan á aðlögunartímabilinu stendur geta lögbær yfirvöld beitt ákvæðum þessarar reglugerðar á mismunandi tímum. Það getur því verið mögulegt á þessu tímabili að rekstraraðilar opinberrar þjónustu á mörkuðum þar sem áhrifa reglugerðarinnar gæti ekki enn bjóði í samninga um opinbera þjónustu á mörkuðum þar sem opnað hefur verið hraðar fyrir samkeppni undir eftirliti. Í því skyni að forðast, með hóflegum aðgerðum, hvers kyns ójafnvægi við opnun opinbera flutningsmarkaðarins skulu lögbær yfirvöld geta synjað, á seinni hluta aðlögunartímabilsins, tilboðum frá fyrirtækjum, ef meira en helmingur af virði þeirrar almennu flutningaþjónustu sem þau veita er samkvæmt samningum sem ekki eru gerðir í samræmi við þessa reglugerð, að því tilskildu að þessu sé beitt án mismununar og ákveðið áður en útboð hefst.
- 33) Í 87. til 95. mgr. dóms frá 24. júlí 2003 í máli C-280/00 Altmark Trans GmbH⁽¹⁾, úrskurðaði Evrópudómstóllinn svo að bætur vegna opinberrar þjónustu teldust ekki ávinningur í skilningi 87. gr. sáttmálans að því tilskildu að fjögur samanlögð skilyrði væru uppfyllt. Ef þessi skilyrði eru ekki uppfyllt, og ef almenn skilyrði fyrir beitingu 1. mgr. 87. gr. sáttmálans hafa verið uppfyllt, teljast bætur fyrir opinbera þjónustu vera ríkisaðstoð sem fellur undir 73., 86., 87. og 88. gr. sáttmálans.
- 34) Bætur vegna opinberrar þjónustu geta reynst nauðsynlegar á sviði farþegaflutninga á landi og skipgengum vatnaleiðum þannig að fyrirtæki sem bera ábyrgð á opinberri þjónustu starfi á grundvelli meginreglna og við aðstæður sem gera þeim kleift að sinna verkefnum sínum. Slíkar bætur geta samrýmt sáttmálanum skv. 73. gr. við tiltekin skilyrði. Í fyrsta lagi þarf að veita þær til að tryggja veitingu þjónustu sem er þjónusta sem varðar hagsmunum almennings í skilningi sáttmálans. Í öðru lagi, svo komist sé hjá óréttlátri röskun á samkeppni, mega þær ekki vera hærri en nauðsynlegt er til að standa straum af hreinum kostnaði sem til fellur við að rækja skyldur um opinbera þjónustu, að teknu tilliti til tekna sem það hefur í för með sér og eðlilegs hagnaðar.
- 35) Bætur sem lögbært yfirvald veitir í samræmi við ákvæði þessarar reglugerðar geta því verið undanþegnar kröfunni um fyrirframtilkynningu í 3. mgr. 88. gr. sáttmálans.
- 36) Þessi reglugerð kemur í stað reglugerðar (EBE) nr. 1191/69 og ber því að fella hana úr gildi. Að því er varðar almenna vöruflutningaþjónustu mun þriggja ára aðlögunartímabil greiða fyrir því að hætt sé í áföngum að veita bætur sem ekki eru heimilaðar af framkvæmdastjórninni í samræmi við 73., 86., 87. og 88. gr. sáttmálans. Allar bætur, sem veittar eru í tengslum við það að veita almenna farþegaflutningaþjónustu, nema þær sem falla undir þessa reglugerð og eiga á hættu að teljast ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 87. gr. sáttmálans, skulu vera í samræmi við ákvæði 73., 86., 87. og 88. gr., að meðtöldum öllum viðeigandi túlkunum Evrópudómstólsins og sér í lagi úrskurði hans í máli C-280/00 Altmark Trans GmbH. Þegar slík mál eru skoðuð skal framkvæmdastjórnin því beita meginreglum sem svipar til þeirra sem mælt er fyrir um í þessari reglugerð eða, eftir því sem við á, annarri löggjöf á sviði þjónustu sem hefur almenna efnahagslega þýðingu.
- 37) Gildissvið reglugerðar (EBE) nr. 1107/70 frá 4. júní 1970 um aðstoð vegna flutninga á járnbrautum, vegum og skipgengum vatnaleiðum⁽²⁾ fellur undir þessa reglugerð. Sú reglugerð telst úrelt jafnframt því sem hún takmarkar beitingu 73. gr. sáttmálans án þess að leggja til viðeigandi lagagrundvöll til að heimila gildandi fjárfestingaáætlanir, sér í lagi í tengslum við fjárfestingar í samgöngugrunnvirkjum í samstarfi opinberra aðila og einkaaðila. Því ber að fella hana úr gildi svo að beita megi 73. gr. sáttmálans rétt í samræmi við áframhaldandi þróun í geiranum með fyrirvara um þessa reglugerð eða reglugerð ráðsins (EBE) nr. 1192/69 frá 26. júní 1969 um sameiginlegar reglur til stöðlunar á reikningum járnbrautafyrirtækja⁽³⁾. Með það í huga að auðvelda frekar beitingu viðkomandi reglna Bandalagsins mun framkvæmdastjórnin leggja til leiðbeiningar um ríkisaðstoð vegna fjárfestinga í járnbrautum, þ.m.t. fjárfestingar í grunnvirki á árinu 2007.
- 38) Framkvæmdastjórnin skal gera skýrslu með það í huga að meta framkvæmd þessarar reglugerðar og þróun á veitingu almennrar farþegaflutningaþjónustu innan Bandalagsins, einkum gæðum almennrar farþegaflutningaþjónustu og áhrifum þess að gera beina samninga um opinbera þjónustu. Þessari skýrslu mega, ef nauðsyn krefur, fylgja viðeigandi tillögur um breytingu á þessari reglugerð.

⁽¹⁾ Stjtið. EB L 130, 15.6.1970, bls. 1. Reglugerðinni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 543/97 (Stjtið. EB L 84, 26.3.1997, bls. 6).

⁽²⁾ Stjtið. EB L 156, 28.6.1969, bls. 8. Reglugerðinni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 1791/2006 (Stjtið. ESB L 363, 20.12.2006, bls. 1).

⁽¹⁾ Dómasafn EB (ECR), 2003, bls. I-7747.

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

1. gr.

Markmið og gildissvið

1. Markmið þessarar reglugerðar er að skilgreina hvernig, í samræmi við reglur í lögum Bandalagsins, lögbær yfirvöld geta beitt sér á sviði almennra farþegaflutninga til að tryggja þjónustustarfsemi sem varðar almannahagsmuni sem er m.a. meiri, öruggari, með auknum gæðum eða ódýrari en sú sem markaðsöflin ein geta veitt.

Í þessu skyni er í þessari reglugerð mælt fyrir um með hvaða skilyrðum lögbær yfirvöld, þegar þau leggja á eða semja um skyldur um opinbera þjónustu, bæta rekstraraðilum opinberrar þjónustu upp kostnað sem til fellur og/eða veita einkarétt í skiptum fyrir að rækja skyldur um opinbera þjónustu.

2. Þessi reglugerð gildir um starfrækslu almennra farþegaflutninga innanlands og milli landa á járnbrautum og öðrum teinum og á vegum, að undanskilinni þjónustu sem er einkum starfrækt vegna sögulegs gildis eða vegna ferðamennsku. Aðildarríki geta beitt þessari reglugerð á almenna farþegaflutninga á skipgengum vatnaleiðum og, með fyrirvara um reglugerð ráðsins (EBE) nr. 3577/92 frá 7. desember 1992 um beitingu meginreglunnar um frjálsa þjónustustarfsemi í flutningum á sjó innan aðildarríkjanna (gestaflutningar á sjó)⁽¹⁾, á hafsvæðum innan landhelgi aðildarríkjanna.

3. Þessi reglugerð skal ekki gilda um sérleyfissamninga um opinberar framkvæmdir í skilningi a-liðar, 3. mgr. 1. gr. tilskipunar 2004/17/EB eða 3. mgr. 1. gr. tilskipunar 2004/18/EB.

2. gr.

Skilgreiningar

Í þessari reglugerð er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) „almennir farþegaflutningar“: flutningaþjónusta sem hefur almenna efnahagslega þýðingu sem veitt er almenningi án mismununar og með samfelldum hætti,
- b) „lögbært yfirvald“: öll opinber yfirvöld eða hópar opinberra yfirvalda í einu eða fleiri aðildarríkjum sem hafa vald til þess að hafa afskipti af almennum farþegaflutningum á tilteknu landsvæði eða einhver aðili sem falin er slík heimild,

c) „lögbært staðaryfirvald“: öll lögbær yfirvöld með landfræðilegt valdsvið sem er ekki landsbundið,

d) „rekstraraðili opinberrar þjónustu“: opinbert fyrirtæki eða einkafyrirtæki eða hópur slíkra fyrirtækja sem starfrækja almenna farþegaflutningaþjónustu eða einhver opinber aðili sem veitir almenna farþegaflutningaþjónustu,

e) „skyldur um opinbera þjónustu“: krafa sem skilgreind er eða ákvörðuð af lögbæru yfirvaldi í því skyni að tryggja almenna farþegaflutningaþjónustu í þágu almannahagsmuna sem rekstraraðili, sem hefði sína eigin viðskiptahagsmuni í huga, myndi ekki uppfylla eða myndi ekki uppfylla að sama marki eða samkvæmt sömu skilyrðum án þóknunar,

f) „einkaréttur“: réttur sem veitir rekstraraðila opinberrar þjónustu heimild til að starfrækja tiltekna almenna farþegaflutningaþjónustu á tiltekinni leið eða leiðakerfi eða á tilteknu svæði sem útilokar aðra slíka rekstraraðila,

g) „bætur vegna opinberrar þjónustu“: allar bætur, einkum fjárhagslegar, sem lögbært yfirvald veitir, beint eða óbeint, af opinberum fjármunum á því tímabili sem skyldur um opinbera þjónustu eru rættar eða í tengslum við það tímabil,

h) „bein gerð samninga“: gerð samnings um opinbera þjónustu við tiltekinn rekstraraðila opinberrar þjónustu án undangengins samkeppnisútbóðs,

i) „samningur um opinbera þjónustu“: ein eða fleiri lagalega bindandi gerðir sem staðfesta samkomulag milli lögbærs yfirvalds og rekstraraðila opinberrar þjónustu um að fela þeim rekstraraðila opinberrar þjónustu að stjórna og reka almenna farþegaflutningaþjónustu sem fellur undir skyldur um opinbera þjónustu; það er háð lögum aðildarríkisins hvort samningurinn geti einnig falið í sér ákvörðun sem samþykkt er af lögbæru yfirvaldi:

— sem sett er fram sem eintök laga- eða reglugerð, eða

— felur í sér með hvaða skilyrðum lögbært yfirvald veitir sjálft þjónustuna eða felur innri rekstraraðila að veita slíka þjónustu,

j) „innri rekstraraðili“: lagalega aðgreindur aðili sem lögbært staðaryfirvald eða, ef um er að ræða hóp yfirvalda, minnst eitt lögbært staðaryfirvald hefur sambærileg yfirráð yfir og ef um væri að ræða eigin deild,

⁽¹⁾ Stjtið. EB| L 364, 12.12.1992, bls. 7.

- k) „virði“: virði þjónustu, leiðar, samnings um opinbera þjónustu eða bótakerfis fyrir almenna farþegaflutninga sem samsvarar heildartekjum rekstraraðila opinberrar þjónustu, að undanskildum virðisaukaskatti, þ.m.t. hvers konar bætur sem lögbær yfirvöld greiða og tekjur af miðasölu sem ekki eru endurgreiddar til viðkomandi lögbærs yfirvalds,
- l) „almenn regla“: ráðstöfun sem gildir án mismununar um alla almenna farþegaflutningaþjónustu af sömu gerð á tilteknu landsvæði sem lögbært yfirvald ber ábyrgð á,
- m) „samþætt, almenn farþegaflutningaþjónusta“: samtengd flutningaþjónusta innan ákveðins landsvæðis með eina upplýsingaþjónustu, miðasölukerfi og tímaáætlun.

3. gr.

Samningar um opinbera þjónustu og almennar reglur

1. Ákveði lögbært yfirvald að veita rekstraraðila, sem það velur sjálft, einkarétt og/eða bætur af hvaða tagi sem er, í skiptum fyrir að rækja skyldur um opinbera þjónustu, skal það gera svo innan ramma samnings um opinbera þjónustu.

2. Þrátt fyrir 1. mgr. skulu skyldur um opinbera þjónustu, sem miða að því að fastsetja hámarksgjald fyrir alla farþega eða tiltekinn flokk farþega, einnig falla undir almennar reglur. Í samræmi við meginreglurnar sem settar eru fram í 4. og 6. gr. og í viðaukanum, skal lögbært yfirvald jafna út hjá rekstraraðila opinberrar þjónustu hrein fjárhagsleg áhrif, neikvæð eða jákvæð, á kostnað sem til fellur og tekjur sem skapast við að fara eftir gjaldskrákröfum sem fastsettar eru í almennum reglum þannig að forðast megi ofgreiddar bætur. Þetta skal vera svo þrátt fyrir rétt lögbærs yfirvalds til að samþætta skyldur um opinbera þjónustu sem fastsetja hámarksgjöld í samningum um opinbera þjónustu.

3. Með fyrirvara um ákvæði 73., 86., 87. og 88. gr. sáttmálans er aðildarríkjum heimilt að undanskilja frá gildissviði þessarar reglugerðar almennar reglur um fébætur fyrir skyldur um opinbera þjónustu sem fastsetja hámarksgjöld fyrir námsmenn, lærlinga og hreyfihlaða. Tilkynna skal þessar almennu reglur í samræmi við 88. gr. sáttmálans. Þess háttar tilkynningar skulu innihalda tæmandi upplýsingar um ráðstöfunina og, sér í lagi, upplýsingar um reikningsaðferðina.

4. gr.

Lögboðið innihald samninga um opinbera þjónustu og almennra reglna

1. Samningar um opinbera þjónustu og almennar reglur skulu:

- a) með skýrum hætti skilgreina skyldur um opinbera þjónustu sem rekstraraðila opinberrar þjónustu er skylt að uppfylla og viðkomandi landsvæði,

- b) fastsetja fyrir fram, með hlutlægum og gagnsæjum hætti,
- i. eftir hvaða færribreytum skal reikna bótagreiðslur, ef einhverjar eru, og
 - ii. eðli og umfang einkaréttar sem veittur er.

þannig að komið sé í veg fyrir ofgreiddar bætur. Ef um er að ræða samninga um opinbera þjónustu sem gerðir eru í samræmi við 2., 4., 5. og 6. mgr. 5. gr., skal ákvarða þessar færribreytur þannig að engin bótagreiðsla geti verið hærri en upphæðin sem nauðsynleg er til að standa straum af hreinum fjárhagsáhrifum á kostnað sem fellur til og tekjur sem skapast við að rækja skyldur um opinbera þjónustu, að teknu tilliti til skyldra tekna sem rekstraraðili opinberrar þjónustu heldur eftir og eðlilegs hagnaðar.

- c) ákvarða fyrirkomulag við skiptingu kostnaðar sem tengist þjónustustarfseminni. Þessi kostnaður getur einkum falið í sér kostnað vegna starfsfólks, orku, grunnvirkjagjalda, viðhalds og viðgerða á farartækjum fyrir almenningssamgöngur, járnbrautarvagna og búnaðar sem nauðsynlegur er til að stunda farþegaflutninga, fastakostnað og viðunandi ávöxtun eigin fjár.

2. Samningar um opinbera þjónustu og almennar reglur skulu ákvarða fyrirkomulag við skiptingu tekna af miðasölu sem rekstraraðila opinberrar þjónustu er heimilt að halda eftir, sem eru endurgreiddar lögbæru yfirvaldi eða skipt á milli þeirra tveggja.

3. Gildistími samninga um opinbera þjónustu skal vera takmarkaður og ekki vera lengri en 10 ár fyrir flutninga með langferðabifreiðum og hópbifreiðum og 15 ár fyrir farþegaflutninga á járnbrautum eða aðra farþegaflutninga á teinum. Gildistími samninga um opinbera þjónustu að því er varðar mismunandi tegundir flutninga skal takmarkaður við 15 ár ef flutningar á járnbrautum eða aðrir flutningar á teinum teljast vera meira en 50% af virði viðkomandi þjónustu.

4. Ef nauðsyn krefur, með hliðsjón af skilyrðum um afskriftir eigna, er heimilt að framlengja gildistíma samnings um opinbera þjónustu um 50% að hámarki ef rekstraraðili opinberrar þjónustu leggur fram eignir sem bæði eru umtalsverðar í hlutfalli við þær heildareignir sem nauðsynlegar eru til að starfrækja farþegaflutningaþjónustu sem fellur undir samninginn um opinbera þjónustu og sem tengjast fyrst og fremst farþegaflutningaþjónustu sem heyrir undir samninginn.

Ef færa má rök fyrir því vegna kostnaðar sem leiðir af tiltekinni landfræðilegri staðsetningu, má framlengja gildistíma samnings um opinbera þjónustu, sem tilgreindur er í 3. mgr., á ystu svæðum um 50% að hámarki.

Ef færa má rök fyrir því vegna afskrifta á eigin fé í tengslum við sérstakar fjárfestingar í grunnvirki, járnbrautarvögnum eða ökutækjum og ef samningur um opinbera þjónustu er gerður í sanngjörnu samkeppnisútbóði, má gildistími samnings um opinbera þjónustu vera lengri. Í því skyni að tryggja gagnsæi í þessu tilviki skal lögbært yfirvald senda framkvæmdastjórninni, innan árs frá samningagerðinni, samninginn um opinbera þjónustu og þætti sem rökstyðja lengdan gildistíma.

5. Með fyrirvara um landslög og lög Bandalagsins, þ.m.t. kjarasamningar milli aðila vinnumarkaðarins, geta lögbær yfirvöld krafist þess að valinn rekstraraðili opinberrar þjónustu veiti starfsfólki, sem áður var ráðið til að veita þjónustuna, sömu réttindi og það hefði átt rétt á ef um tilfærslu hefði verið að ræða í skilningi tilskipunar 2001/23/EB. Ef lögbær yfirvöld krefjast þess að rekstraraðilar opinberrar þjónustu fari að tilteknum félagslegum kröfum skal, í útbodsgögnum og samningum um opinbera þjónustu, tilgreina viðkomandi starfsfólk og veita gagnsæjar upplýsingar um samningsbundinn rétt þess og samkvæmt hvaða skilyrðum starfsmenn teljast vera tengdir þjónustunni.

6. Ef lögbær yfirvöld, í samræmi við landslög, krefjast þess að rekstraraðilar opinberrar þjónustu fari að tilteknum gæðastöðlum skulu þessir staðlar fylgja með í útbodsgögnunum og í samningi um opinbera þjónustu.

7. Útbodsgögn og samningur um opinbera þjónustu skulu tilgreina með gagnsæjum hætti, hvort, og þá að hvaða marki, undirverktakastarfsemi kemur til álita. Ef undirverktakastarfsemi á sér stað skal þess krafist að rekstraraðilinn, sem treyst er fyrir stjórnun og framkvæmd almennrar farþegaflutningaþjónustu í samræmi við þessa reglugerð, framkvæmi meirihluta almennu farþegaflutningaþjónustunnar sjálfur. Samningur um opinbera þjónustu sem samtímis tekur til hönnunar, byggingar og starfrækslu almennrar farþegaflutningaþjónustu getur heimilað að þessi þjónusta sé starfrækt að fullu með undirverktakastarfsemi. Samningur um opinbera þjónustu skal, í samræmi við landslög og lög Bandalagsins, ákvarða skilyrði sem eiga við um undirverktakastarfsemi.

5. gr.

Gerð samninga um opinbera þjónustu

1. Samningar um opinbera þjónustu skulu gerðir í samræmi við reglurnar sem mælt er fyrir um í þessari reglugerð. Hins vegar skal gera samninga um þjónustu eða samninga um opinbera þjónustu eins og þeir eru skilgreindir í tilskipunum 2004/17/EB eða 2004/18/EB vegna almennrar farþegaflutningaþjónustu með hópbifreiðum eða sporvögnum í samræmi við málsmeðferð sem kveðið er á um í þessum tilskipunum þar sem slíkir samningar eru ekki settir fram sem sérleyfissamningar um þjónustu eins og þeir eru skilgreindir í þeim tilskipunum. Þegar samningar eru gerðir í samræmi við tilskipanir 2004/17/EB eða 2004/18/EB skulu ákvæði 2. til 6. mgr. þessarar greinar ekki gilda.

2. Sé slíkt ekki bannað með landslögum er öllum lögbærum staðaryfirvöldum, hvort sem um er að ræða einstakt yfirvald eða hóp yfirvalda sem veita samþætta almenna farþegaflutningaþjónustu, heimilt að ákveða að veita almenna farþegaflutningaþjónustu sjálf eða gera samninga um opinbera þjónustu beint við löglega aðgreindan aðila sem lögbæra staðaryfirvaldið eða, þegar um er að ræða hóp yfirvalda, minnst eitt lögbært staðaryfirvald, hefur sambærileg yfirráð yfir og það hefur yfir sínum eigin deildum. Ef lögbært staðaryfirvald tekur slíka ákvörðun skal eftirfarandi gilda:

- a) í því skyni að ákvarða hvort lögbært staðaryfirvald hafi yfirráð, skal taka tillit til þátta eins og þátttöku í stjórn, framkvæmdastjórn eða eftirlitsstjórn, forskriftum þar að lútandi í samþykktum, eignarhalds, virkra áhrifa og yfirráða yfir stefnumarkandi ákvörðunum og einstökum stjórnunarákvörðunum. Í samræmi við lög Bandalagsins er 100% eignarhald lögbærs stjórnvalds, einkum ef um er að ræða samstarfsverkefni opinberra aðila og einkaaðila, ekki ófrávikjanlega krafa um að fá yfirráð í skilningi þessarar málsgreinar, að því tilskildu að til staðar séu ráðandi opinber áhrif og að hægt sé að koma á yfirráðum á grundvelli annara viðmiða,
- b) skilyrði fyrir beitingu þessarar málsgreinar er að innri rekstraraðili, og hver sá aðili sem rekstraraðilinn hefur minnstu áhrif á, stundi almenna farþegaflutningastarfsemi sína á yfirráðasvæði lögbæra staðaryfirvaldsins, þrátt fyrir að einhverjar leiðir liggja út fyrir svæðið eða aðra viðbótarþætti starfseminnar sem fara inn á yfirráðasvæði nálægra lögbærra staðaryfirvalda, og taki ekki þátt í samkeppnisútbodum sem varða veitingu almennrar farþegaflutningaþjónustu utan yfirráðasvæðis lögbæra staðaryfirvaldsins,
- c) þrátt fyrir b-lið er innri rekstraraðila heimilt að taka þátt í sanngjörnu samkeppnisútbóði frá og með tveimur árum áður en samningur um opinbera þjónustu, sem gerður var beint, rennur út að því tilskildu að endanleg ákvörðun hafi verið tekin um að setja almenna farþegaflutningaþjónustu, sem fellur undir samning við innri rekstraraðila, í sanngjarnt samkeppnisútbóð og að innri rekstraraðilinn hafi ekki gert aðra samninga um opinbera þjónustu beint,
- d) ef lögbært staðaryfirvald er ekki fyrir hendi skulu a-, b- og c-liðir gilda um landsyfirvald í þágu landsvæðis sem ekki er landsbundið að því tilskildu að innri rekstraraðilinn taki ekki þátt í samkeppnisútbodum varðandi almenna farþegaflutningaþjónustu sem skipulögð er utan svæðisins sem samningur um opinbera þjónustu er gerður fyrir,

e) ef undirverktakastarfsemi skv. 7. mgr. 4. gr. er fyrirhuguð skal þess krafist að innri rekstraraðili framkvæmi meirihluta almennu farþegaflutningaþjónustunnar sjálfur,

3. Öll lögbær yfirvöld sem hafa endurkröfurett á þriðja aðila, annan en innri rekstraraðila, skulu gera samninga um opinbera þjónustu á grundvelli samkeppnisútbóðs nema í þeim tilvikum sem tilgreind eru í 4., 5. og 6. mgr. Ferlið sem samþykkt er fyrir samkeppnisútbóð skal opið öllum rekstraraðilum, vera sanngjarnt og fylgja meginreglunum um gagnsæi og bann við mismunun. Eftir að tilboð hafa verið lögð fram og hugsanlegt forval átt sér stað getur ferlið falið í sér samningaviðræður í samræmi við þessar meginreglur í því skyni að ákvarða hvernig best megi uppfylla sértækar eða flóknar kröfur.

4. Sé slíkt ekki bannað með landslögum mega lögbær yfirvöld ákveða að gera beina samninga um opinbera þjónustu, annaðhvort þegar meðaltalsársvirði er metið lægra en 1 000 000 evra eða ef þeir ná yfir minna en 300 000 km af almennri farþegaflutningaþjónustu á ári.

Ef um er að ræða samninga um opinbera þjónustu sem gerðir eru beint við lítil eða meðalstór fyrirtæki, sem starfrækja ekki fleiri en 23 ökutæki, má hækka þessi viðmiðunarmörk þannig að annaðhvort sé meðaltal ársvirðis metið lægra en 2 000 000 evra eða að þeir nái yfir minna en 600 000 kílómetra af almennri farþegaflutningaþjónustu á ári.

5. Ef röskun verður á þjónustu eða bráð hætta er á slíkri stöðu getur lögbært yfirvald gripið til neyðarráðstafana. Þessar neyðarráðstafanir skulu vera á formi beinna samninga eða formlegra samninga um að vikka út samning um opinbera þjónustu eða kröfu um að rækja tiltekna skyldur um opinbera þjónustu. Rekstraraðili opinberrar þjónustu skal hafa heimild til að áfrýja ákvörðun um að fyrirskipa að tiltekna skyldur um opinbera þjónustu séu uppfylltar. Ekki skal gera eða vikka út samning um opinbera þjónustu með neyðarráðstöfun eða álagningu slíks samnings lengur en til tveggja ára.

6. Sé slíkt ekki bannað með landslögum er lögbær yfirvaldi heimilt að semja beint um opinbera þjónustu þegar um er að ræða flutninga á járnbrautum, að undanskildum öðrum flutningum á teinum eins og með neðanjarðarlestum og sporvögnum. Þrátt fyrir 3. mgr. 4. gr. skulu slíkir samningar ekki vera lengri en til 10 ára nema þegar 4. mgr. 4. gr. á við.

7. Aðildarríkin skulu gripa til nauðsynlegra ráðstafana til að tryggja að unnt sé að kæra ákvarðanir sem teknar eru í samræmi við 2. til 6. mgr. með árangursríkum og skjóttum hætti að beiðni hvers þess aðila sem hefur eða hefur haft hag af því að ná tilteknum samningi og sem hefur skaðast eða á það á hættu að skaðast af meintu misferli á þeim forsendum að slíkar ákvarðanir hafi brotið í bága við lög Bandalagsins eða landsreglur um framkvæmd þeirra laga.

Þegar aðilar, aðrir en dómstólar, fjalla um kærur, skulu þeir ávallt rökstyðja ákvarðanir sínar skriflega. Í þeim tilvikum skal enn fremur sjá til þess að unnt sé að áfrýja meintum ólögætum ráðstöfunum þessara aðila eða meintri misbeitingu heimildar, sem þeim hefur verið veitt, til dómstóls eða nefndar sem hefur úrskurðarvald samkvæmt skilgreiningu 234. gr. sáttmálans og er óháð bæði samningsyfirvöldum og aðila þeim sem fyrst fjallaði um kærna.

6. gr.

Bætur vegna opinberrar þjónustu

1. Allar bætur sem tengjast almennum reglum eða samningi um opinbera þjónustu skulu vera í samræmi við ákvæðin sem mælt er fyrir um í 4. gr., án tillits til þess hvernig samningurinn var gerður. Allar bætur, hvers eðlis sem þær eru, sem tengjast samningi um opinbera þjónustu sem gerður er beint, í samræmi við 2., 4., 5. eða 6. mgr. 5. gr. eða tengjast almennum reglum, skulu einnig vera í samræmi við ákvæðin sem mælt er fyrir um í viðaukanum.

2. Ef framkvæmdastjórnin fer skriflega fram á það skulu aðildarríki tilkynna, innan þriggja mánaða tímabils eða lengra tímabils sem fastsett er í beiðninni, allar upplýsingar sem framkvæmdastjórnin telur nauðsynlegar til að ákvarða hvort bæturnar sem veittar eru samrýmist þessari reglugerð.

7. gr.

Birting

1. Hvert lögbært yfirvald skal birta opinberlega einu sinni á ári heildarskýrslu um þær skyldur um opinbera þjónustu sem það ber ábyrgð á, valda rekstraraðila opinberrar þjónustu og bótagreiðslur og einkarétt sem fyrrnefndum rekstraraðilum opinberrar þjónustu eru veittar með endurgreiðslum. Í þessari skýrslu skal greint á milli flutninga með hópþjónu og járnbrautum, gera kleift að fylgjast með og meta afköst, gæði og fjármögnun almenningsamgöngukerfisins og, ef við á, veita upplýsingar um eðli og umfang einkaréttar sem veittur er.

2. Hvert lögbært yfirvald skal gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja, minnst einu ári áður en útbóðsferli er hafið eða einu ári áður en samið er beint, að eftirfarandi upplýsingar hið minnsta séu birtar í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins.

- af nafn og heimilisfang lögbærs yfirvalds,
- af tegund samningsgerðar sem fyrirhuguð er,
- af þjónusta og svæði sem hugsanlega falla undir samninginn,

Lögbær yfirvöld geta ákveðið að birta ekki þessar upplýsingar ef samningur um opinbera þjónustu varðar innan við 50 000 kílómetra af almennri farþegaflutningaþjónustu á ári.

Ef þessar upplýsingar breytast eftir birtingu skal lögbært yfirvald birta samsvarandi lagfæringar eins fljótt og auðið er. Þessi lagfæring skal ekki hafa áhrif á upphafsdagsetningu beinna samninga eða útboðs.

Ákvæði þessarar málsgreinar gilda ekki um 5. mgr. 5. gr.

3. Ef um er að ræða beina samninga um opinbera þjónustu vegna flutninga á járnbrautum, eins og kveðið er á um í 6. mgr. 5. gr., skal lögbært yfirvald birta eftirfarandi upplýsingar innan eins árs frá því að samningurinn er gerður:

- a) nafn samningsaðila, eignarhald og, ef við á, nafn þess eða þeirra aðila sem fer eða fara með lögbundið eftirlit,
- b) gildistíma samnings um opinbera þjónustu,
- c) lýsingu á farþegaflutningum sem á að framkvæma,
- d) lýsingu á færðum fyrir fébætur,
- e) gæðamarkmið, eins og stundvísi og áreiðanleika, og viðkomandi viðurkenningar eða viðurlög,
- f) skilyrði varðandi nauðsynlegar eignir.

4. Fari hagsmunaaðili fram á slíkt skal lögbært yfirvald senda ástæður sínar fyrir þeirri ákvörðun að gera beina samninga um opinbera þjónustu.

8. gr.

Aðlögun

1. Samningar um opinbera þjónustu skulu gerðir í samræmi við reglurnar sem mælt er fyrir um í þessari reglugerð. Hins vegar skal gera þjónustusamninga eða samninga um opinbera þjónustu eins og þeir eru skilgreindir í tilskipun 2004/17/EB eða 2004/18/EB vegna almennrar farþegaflutningaþjónustu með hópbifreiðum eða sporvögnum í samræmi við ferli sem kveðið er á um í þessum tilskipunum þar sem slíkir samningar eru ekki settir fram sem sérleyfissamningar um þjónustu eins og þeir eru skilgreindir í þeim tilskipunum. Þegar samningar eru gerðir í samræmi við tilskipanir 2004/17/EB eða 2004/18/EB skulu ákvæði 2. til 4. mgr. þessarar greinar ekki gilda.

2. Með fyrirvara um 3. mgr., skal gerð samnings um opinbera þjónustu á járnbrautum og á vegum vera í samræmi við 5. gr. frá og með 3. desember 2019. Á þessu aðlögunartímabili skulu aðildarríki gera ráðstafanir til að uppfylla smám saman ákvæði 5. gr. í því skyni að komast hjá alvarlegum kerfislægum vandamálum, einkum að því er varðar flutningsgetu.

Innan sex mánaða frá fyrsta helmingi aðlögunartímabilsins skulu aðildarríkin senda framkvæmdastjórninni framvinduskýrslu þar sem lögð er áhersla á að samningar um opinbera þjónustu séu smám saman gerðir í samræmi við 5. gr.

Á grundvelli framvinduskýrslna aðildarríkjanna getur framkvæmdastjórnin lagt til viðeigandi ráðstafanir sem beint er til aðildarríkjanna.

3. Við beitingu 2. mgr. skal ekki taka tillit til samninga um opinbera þjónustu sem gerðir eru í samræmi við landslög og lög Bandalagsins.

- a) fyrir 26. júlí 2000 á grundvelli sanngjarns samkeppnisútboðs,
- b) fyrir 26. júlí 2000 á grundvelli annars ferlis en sanngjarns samkeppnisútboðs,
- c) frá og með 26. júlí 2000 og fyrir 3. desember 2009 á grundvelli sanngjarns samkeppnisútboðs,
- d) frá og með 26. júlí 2000 og fyrir 3. desember 2009 á grundvelli annars ferlis en sanngjarns samkeppnisútboðs,

Samningarnir sem um getur í a-lið mega halda gildi sínu þar til þeir eru útrunnir. Samningarnir sem um getur í b og c-lið mega halda gildi sínu þar til þeir eru útrunnir en ekki lengur en í 30 ár. Samningarnir sem um getur í d-lið mega halda gildi sínu svo fremi að þeir hafi takmarkaðan gildistíma sem er sambærilegur við gildistímamann sem tilgreindur er í 4. gr.

Samningar um opinbera þjónustu mega halda gildi sínu þar til þeir eru útrunnir ef uppsögn þeirra hefði í för með sér óþarfar lagalegar eða efnahagslegar afleiðingar og að því tilskildu að framkvæmdastjórnin veiti samþykki sitt.

4. Með fyrirvara um 3. mgr. getur lögbært yfirvald valið, á seinni helmingi aðlögunartímabilsins sem tilgreint er í 2. mgr. að undanskilja frá þátttöku í gerð samninga með útboði þá rekstraraðila opinberrar þjónustu sem geta ekki fært sönnur á að virði almennu flutningaþjónustunnar, sem þeir fá bætur fyrir eða njóta einkaréttar á sem veittur er í samræmi við þessa reglugerð, teljist vera minnst helmingur heildarvirðis allrar almennrar flutningaþjónustu sem þeir fá bætur fyrir eða hafa einkarétt á. Slíkt undanþága skal ekki gilda um rekstraraðila opinberrar þjónustu sem starfrækja þjónustuna sem á að bjóða út. Við beitingu þessarar viðmiðunar skal ekki taka neitt tillit til samninga um opinbera þjónustu sem gerðir eru með neyðarráðstöfunum sem um getur í 5. mgr. 5. gr.

Ef lögbært yfirvald nýtir sér valkostinn sem um getur í fyrstu undirgrein skulu þeir gera svo án mismununar, undanskilja alla hugsanlega rekstraraðila opinberrar þjónustu sem uppfylla þessa viðmiðun og upplýsa hugsanlega rekstraraðila um ákvörðun sína við upphaf ferlisins um gerð samnings um opinbera þjónustu.

Viðkomandi lögbært yfirvald skal gera framkvæmdastjórninni grein fyrir þeirri fyrirætlan sinni að beita þessu ákvæði minnst tveimur mánuðum áður en útboðið er auglýst.

9. gr.

Samræmi við ákvæði sáttmálans

1. Bætur vegna opinberrar þjónustu vegna starfrækslu almennrar farþegaflutningaþjónustu eða til að uppfylla skyldur um gjaldskrá sem fastsettar eru með almennum reglum sem greiddar eru í samræmi við þessa reglugerð skulu samrýmast sameiginlega markaðnum. Slíkar bætur skulu undanþegnar kröfum um fyrirframtilkynningu sem mælt er fyrir um í 3. mgr. 88. gr. sáttmálans.

2. Með fyrirvara um 73., 86., 87. og 88 gr. sáttmálans mega aðildarríki halda áfram að veita aðstoð til flutningageirans skv. 73. gr. sáttmálans sem uppfyllir þarfrí flutningageirans eða sem felur í sér endurgreiðslu vegna rækslu tiltekinnar skyldna sem felast í hugtakinu opinber þjónusta aðrar en þær sem falla undir þessa reglugerð, einkum:

- a) fram að gildistöku almennra reglna um skiptingu kostnaðar við grunnvirki þar sem aðstoð er veitt fyrirtækjum sem þurfa að bera kostnað í tengslum við grunnvirki sem þau nota á meðan önnur fyrirtæki þurfa ekki að bera slíka byrði. Þegar fjárhæð aðstoðar sem þannig er veitt er ákvörðuð skal taka tillit til kostnaðar við grunnvirki sem fylgir ekki flutningsmáta í samkeppni,
- b) ef markmið aðstoðarinnar er að stuðla að annað hvort rannsóknnum á eða þróun á flutningakerfum og tækni sem er hagkvæmari fyrir Bandalagið almennt.

Slík aðstoð skal takmörkuð við rannsókn- og þróunarstigið og má ekki ná yfir nýtingu í ábataaskyni á slíkum flutningakerfum og tækni.

10. gr.

Niðurfelling

1. Reglugerð (EBE) nr. 1191/69 er hér með felld úr gildi. Ákvæði hennar skulu hins vegar gilda áfram um vöruflutningaþjónustu í þrjú ár eftir gildistöku þessarar reglugerðar.

2. Reglugerð (EBE) nr. 1107/70 er hér með felld úr gildi.

11. gr.

Skýrslur

Að loknu aðlögunartímabilinu sem tilgreint er í 2. mgr. 8. gr. skal framkvæmdastjórnin leggja fram skýrslu um framkvæmd þessarar reglugerðar og um þróun í framboði á almennum farþegaflutningum innan Bandalagsins, þar sem einkum er lagt mat á þróun gæða í almennri farþegaflutningaþjónustu og áhrif þess að gera beina samninga, ásamt viðeigandi tillögum um breytingar á þessari reglugerð ef nauðsyn krefur.

12. gr.

Gildistaka

Reglugerð þessi öðlast gildi 3. desember 2009.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Strassborg 23. október 2007.

Fyrir hönd Evrópuþingsins,

H.-G. PÖTTERING

forseti.

Fyrir hönd ráðsins,

M. LOBO ANTUNES

forseti.

VIÐAUKI

Reglur sem gilda um bætur í þeim tilvikum sem um getur í 1. mgr. 6. gr.,

1. Bæturnar sem tengjast samningi um opinbera þjónustu, sem gerður er beint í samræmi við 2., 4., 5. eða 6. mgr. 5. gr. eða almennar reglur, skulu reiknaðar í samræmi við reglurnar sem mælt er fyrir um í þessum viðauka.
2. Bæturnar mega ekki vera hærrí en upphæð sem samsvarar hreinum fjárhagsáhrifunum sem jafngilda samtölu áhrifa, jákvæðra eða neikvæðra, af því að fara að skyldum um opinbera þjónustu á kostnað og tekjur rekstraraðila opinberrar þjónustu. Áhrifin skulu metin með samanburði á aðstæðum þar sem skyldur um opinbera þjónustu eru uppfylltar við aðstæður sem hefðu verið til staðar hefðu skyldurnar ekki verið uppfylltar. Svo reikna megi hrein fjárhagsáhrif skal lögbært yfirvald leggja eftirfarandi kerfi til grundvallar:

kostnaður sem stofnað er til í tengslum við skyldur um opinbera þjónustu eða pakka af skyldum um opinbera þjónustu sem lagðar eru á af lögbæru yfirvaldi/lögbærum yfirvöldum, sem eru hluti af samningi um opinbera þjónustu og/eða almennri reglu,

að frádregnum jákvæðum fjárhagsáhrifum sem myndast innan kerfisins sem starfrækt er samkvæmt viðkomandi skyldum um opinbera þjónustu,

að frádregnum tekjum vegna gjaldskrár eða öðrum tekjum sem skapast við að uppfylla viðkomandi skyldur um opinbera þjónustu,

að viðbættum eðlilegum hagnaði,

jafngildir hreinum fjárhagslegum áhrifum.

3. Það að fara að ákvæðum í skyldum um opinbera þjónustu getur haft áhrif á mögulega flutningastarfsemi rekstraraðila fyrir utan viðkomandi skyldur um opinbera þjónustu. Í því skyni að koma í veg fyrir ofgreiddar eða vangreiddar bætur, skal því taka tillit til mælanlegra fjárhagsáhrifa á viðkomandi leiðakerfi rekstraraðilans þegar hrein fjárhagsáhrif eru reiknuð.
4. Kostnað og tekjur skal reikna í samræmi við gildandi reikningsskilareglur og skattareglur.
5. Í því skyni að auka gagnsæi og forðast víxlneiðurgreiðslu þegar rekstraraðili opinberrar þjónustu starfrækir ekki aðeins þjónustu sem þiggur bætur og heyrir undir skyldur um opinbera flutningaþjónustu, heldur stundar einnig aðra starfsemi, skulu reikningar nefndrar opinberrar þjónustu aðgreindir svo þeir uppfylli eftirfarandi skilyrði hið minnsta:

— rekstrarreikningar sem samsvara hverri starfsemi skulu vera aðgreindir og hlutfalli samsvarandi eigna og fastakostnaðar skal skipt í samræmi við gildandi reikningsskilareglur og skattareglur,

— allur breytilegur kostnaður, viðeigandi framlag til fastakostnaðar og eðlilegur hagnaður, sem tengist annarri starfsemi rekstraraðila opinberrar þjónustu, má ekki við neinar kringumstæður vera gjaldfærður á viðkomandi opinbera þjónustu,

— kostnað við opinbera þjónustu skal jafna á móti rekstrartekjum og greiðslum frá opinberum yfirvöldum, án nokkurs möguleika á millifærslu tekna til annarra hluta í starfsemi rekstraraðila opinberrar þjónustu.

6. „Eðlilegur hagnaður“ skal teljast arðsemi eigin fjár sem er eðlileg í geiranum í tilteknu aðildarríki og sem tekur tillit til áhættunnar, eða þess að engin áhætta er fyrir hendi, sem rekstraraðili opinberrar þjónustu stofnar til vegna iðlutunar opinbers yfirvalds.

7. Aðferðin við bótagreiðslur skal stuðla að viðhaldi eða þróun á:

- árangursríkri stjórnun rekstraraðila opinberrar þjónustu sem getur heyrt undir hlutlægt mat, og
 - veitingu farþegaflutningaþjónustu með nægilega miklum gæðum.
-